

MI MLADI BORCI

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORN VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO II.

LJUBLJANA, PETEK, 24. SEPTEMBRA 1937.

ŠTEV. 2.

»Sept« je moral prenehati

Zakaj propadajo nekatere katoliške revije

Ob koncu avgusta je v Parizu nenadoma prenehal izhajati tednik »Sept« s svojo 183. številko.

Začetki mladega »Septa«

Pokojni »Sept« je stopil v življenje meseca februarja 1934. Izdajali so ga francoski dominikanci. Okrog tega lista se je zbralo katoliško gibanje, ki ga zadnja številka »Septa« v poslovnem članku imenuje »La famille de Sept«. Kakor v zadnji številki sam pripoveduje, se je mladi list ob svojem nastopu ostro obrnil proti poskusom, da bi Cerkev enačili s kako politično stranko. Če bi njegovo delo šlo tudi naprej res samo v tej smeri, bi najbrž še danes izhajal in bi opravljal veliko poslanstvo.

»Sept« hoče z »Ljudsko fronto«

V svojem tretjem letu pa je prišel »Sept« v resne spore z velikim delom francoske katoliške javnosti.

Ko je vladala Francijo prva vlada Ljudske fronte pod Blumom, je »Sept« očitno pozabil, da pri Ljudski fronti ne gre več samo za zgolj politična vprašanja. Vprašanje sodelovanja z Ljudsko fronto je že svetovnonazorno vprašanje, saj je znano, da Ljudska fronta pomeni sodelovanje s komunizmom. Za katoličana, ki pametno misli in hoče ubogati papeža, pa je sodelovanje s komunizmom nemogoče.

Papež je spregovoril dovolj jasno, »Sept« je pa očitno hotel bolje vedeti kakor papež, kaj je za katoličane prav.

Ko je torej v Franciji vladal Blum, je Sept objavil pogovor svojega dopisnika z njim. Dopisnik je Bluma tudi vprašal, ali misli, da bi mogli katoličani sodelovati z Ljudsko fronto. Seveda je Blum odgovoril, da je to čisto mogoče in celo zaželjeno, »saj Ljudska fronta spoštuje svobodo vesti«.

Od tedaj je »Sept« zastopal stališče, naj katoličani praktično sodelujejo z ljudsko fronto. Mladi »Sept« se je znašel na usodnih potih...

Vihar v katoliški javnosti

Velik del francoske katoliške javnosti, ki je razumel, kam to vodi, je nastopil proti »Septo-
vemu« pisanju. Razvila se je huda polemika, v kateri je nastopal — kot smo že pisali — proti »Septu« tudi francoski katoliški general Castelnau. Kardinal Verdier je nato izdal pomirljivo pastirsko pismo, ki ga je »Sept« s tendenčnim komentarjem objavil; za »Septom« so ga objavili ravno tako tendenčno tudi naši krščanski socialisti. Kardinal je nato pisal pismo generalu Castelnauju in ga zagotavljal, da njegovo prvo pismo ni naperjeno proti njemu. »Sept« je med tem mirno in redno izhajal dalje.

Nenadna smrt sredj leta

Številka z dne 27. avgusta 1937 pa nepričakovano javlja, da je — zadnja. Številka, ki je izšla samo teden dni prej ni še ničesar vedela.

Kaj se je zgodilo?

Še bolj čudno je to, da v vsej številki tudi drugače ni nobenega znaka o tem, da bo list prenehal izhajati, razen na prvi strani. Ostala številka je pisana čisto tako, kot bi imela izhajati še celo leto: list prinaša novo križanko z razpisom nagrad; med malimi oglasi se dobi tudi tale oglas: »Directeurs d'écoles et institutions libres faites paraître vos annonces dans 'Sept' — Ravnatelji zasebnih šol in zavodov, oglašujte v 'Septu'«.

V celoti dobi človek vtis, da je prišel poslovilni članek v list šele ob zaključku te številke.

Kaj se je zgodilo?

Kaj ga je vzelo?

V zadnjem uvodnem članku pravi »Sept«, da so ga strle finančne težave. Toda finančne težave ne jemljejo po navadi listom življenja kar čez noč in tik pred zaključkom številke. Posebno v Franciji ne, kjer je darežljivost katoličanov tako rekoč neizčrpna.

Na drugem mestu pa omenja isti članek, da je listu bolj izginiti, če ne more uveljaviti svo-

jih misli, ne da bi nastalo med katoličani sovraštvo. Videti je, da je pravi vzrok »Septove« smrti najbolj v zvezi s tem drugim razlogom. »Sept« je s svojo Ljudsko fronto obtičal v zagati, iz katere ni bilo izhoda, zavzel je stališče, ki ga ni mogoče opravičevati. Ema rešitev je bila, da izgine...

Kdo je neposredno povzročil njegov prostovoljni ali neprostovoljni konec, je sedaj težko reči, misliti moramo na višje sile.

Gotovo pa je, da je ta mladi katoliški list, ki je v začetku zastopal pravo stališče, pokopalo njegovo polovičarstvo.

Usoda »Septa« potrjuje Muckermannovo napoved: »Kar je polovičarsko, bo propadlo.« Pro-

padlo je v Franciji, propada tudi pri nas...

Edinost med katoličani je ena najvišjih vrednot. Toda ta edinost se ne doseže s tem, da se načelni katoličani prilagodijo onim, ki hočejo sodelovati s komunisti ali njihovo Ljudsko fronto. Katoliška edinost obstoji v tem, da se vsi soglasimo z edino merodajnim stališčem papeža. Ta je pa svoje stališče tako o španskem položaju kot o sodelovanju s komunisti objasnil dovolj jasno za ves svet.

To je pot do katoliške edinosti. Edina pot! Kdor se te poti izogiba, naj drugim ne očita, da rušijo, kajti ruši tisti, ki prezira skalo edinosti, ki je Peter.

Oliveira

Devet let že drži v rokah krmilo portugalske državne ladje bivši profesor finančnih ved Oliveira Salazar.

Njegova vlada pomeni preobrat v svetovnem razvoju. Portugalska je prva država, ki je prestavila papeške okrožnice v življenje. Novi Portugal je krščanski, njegove korporacije so krščanske in daleč proč od fašizma in njegovega poganskega nazarja o neomejeni državi.

Grda kleveta je, imenovati Salazarja fašista.

Blagoslov krščanskih korporacij se je v Portugalu hitro pokazal. Portugalska je edina srečna dežela, ki ne pozna brezposelnosti, njeni državni proračuni izkazujejo redne prebitke. Oliveira Salazar dobro in srečno vodi svojo domovino.

Dobe se ljudje, ki jih ni sram mazati veliki katoliški eksperiment v Portugalu z očitkom fašizma. Salazar pa hoče, da bodi nova portugalska država ne fašistična, am-

Salazar

pak narodna, korporativna in krščanska.

On izjavlja: »Mi ne bomo padli v zmoto, da bi oboževali silo ali bogastvo ali tehniko ali lepoto ali celo greh. Ne dvomimo namreč o božji navzočnosti.«

»Toda npravna in duhovna obnova je še važnejša, kakor gospodarska reforma. V novi Portugalski je debata o Bogu in o kreposti izključena.«

V svoji knjigi »Revolucija v miru« je zapisal: »Država v Portugalu ni kaka vzgojiteljica v pravem pomenu besede, vzgojna naloga spada predvsem v področje družine. Država sodeluje z družino, a je ne nadomestuje — razen v primeru, da družine ni ali pa, da je za vzgojo nezmožna.«

Kdaj je še govoril in pisal tako kak fašist? To morejo biti samo besede k r š č a n s k e g a državnika.

Katoliški študentje gledamo z navdušenjem na obnoviteljsko delo velikega državnika Salazarja in na njegovo domovino.

PRI LETOŠNJIH slovesnostih na univerzi v Kalkuti je imel nagovor tudi slavni indijski pesnik Rabindranath Tagore. O evropski kulturi je povedal tole: »Ko smo se v začetku ali v sredi XIX. stoletja prvič spoznali z evropsko kulturo, smo občutili veselje in jo neovirano občudovali, ker smo mislili, da jo oživlja iskreno spoštovanje do človeka kot človeka. S popolno gotovostjo smo smatrali za njene bistvene znake: resnico, požrtvovalnost, pravičnost in dobrohotnost. Mislili smo,

Kdo je izmaličil zapadno kulturo?

da se zaveda dolžnosti, osvoboditi človeka vsake zunanje in notranje sužnosti. Toda z leti, v kratki dobi našega življenja, smo videli, kako človekoljubje in pravičnost vedno bolj ginevata, dokler ni končno v

vsem tem kulturnem svetu ostalo komaj eno sodišče, pri katerem je mogla pritožba zatiranega človeka proti mogočnemu še pričakovati, da bo uslišana zaradi pravice same.«

Tagore je velik videc, povedal je veliko in bridko resnico o evropski kulturi. Ni pa z imenom označil tistega, ki je tej veliki kulturi vzel njen smisel, in jo izmaličil, tistega, ki zlobno prevrača svetovni red, tistega, ki je oče današnjih krivic in revolucij — materializem.

V Španiji gre za vero

Pastirsko pismo španskih škofov

Španska hierarhija je brez dvoma zanesljivejša priča glede španskega spora, kakor pa komunistična in filokomunistična propaganda. Pastirsko pismo španskih škofov jasno kaže, kako se motijo naši marksistični simpatizerji. Pismo potrjuje verodostojnost poročil nešteti Špancev, ki razkrivajo pred vsem svetom rdeča grozodejstva.

Podajamo vsebino pastirskega pisma.

ZGODOVINSKI RAZVOJ

Uvodoma podaja pismo pregled položaja. Nadaljuje, da so zakonodajalci iz l. 1931 in za njimi izvršilna oblast zavozili Španijo v čisto zgrešeno smer, zlasti glede na versko mišljenje naroda. Obenem je vlada zanemarjala svojo dolžnost na ulici in dovolila mnogo hudih izgredov proti Cerkvi. Poslanica se nadalje spomni tudi volitev februarja l. 1936, ko so rdeči dobili večino s tem, da so razveljavili glasove celih provinc.

VMEŠAVANJE SOVJETOV

Vse revolucionarne milice od madridskih pa vse do najmanjših vaških so bile izdatno pripravljene, tako, da so ob izbruhu vojne štelo 150.000 mož v napadalnih oddelkih in 100.000 mož drugih čet.

Nato spregovori okrožnica o julijski vstaji. Vladna reakcija proti meščansko-vojaškemu gibanju, pravi, je dokazala predvsem zvezo z anarhističnimi silami iz Rusije, ki se je, kakor vsakdo ve, vmešala v špansko borbo in si do skrajnosti prizadeva, da pride v Španiji komunizem na oblast.

Komunistična revolucija, ki je priskočila na pomoč vladnemu orožju, je bila predvsem protibozna. To dejstvo pa je vzbudilo v nacionalni duši versko reakcijo.

Tako je bila Španija razdeljena v dve veliki boreči se stranki.

Prva se je postavila na branik reda, socialnega miru, tradicionalne kulture, domovine in religije; druga pa, ki je okužena od materialističnega komunizma, hoče nadomestiti staro špansko kulturo z lažikulturo sovjetskih Rusov.

ŠTIRJE ZAKLJUČKI

Nato poudarjajo španski škofje štiri sklepe.

1. Cerkev ni mogla ostati nebržna v boju, v katerem ena stranka preganja Boga, in Cerkvi dela neizmerno škodo, kakor je pač še ni utrpela nobena človeška ustanova, med tem, ko se druga bori za ohranitev starega španskega in katoliškega duha.

2. Cerkev ne jamči za dejanja, stremjenja in namene, ki bi tako zdaj ali v bodočnosti utegnile izmalčiti pravo lice narodnega gibanja.

3. Meščansko-vojaška vstaja ima zaslabo v dveh lastnostih ljudske duše. Prva je patriotizem, kajti v nacionalističnem gibanju vidi ljudstvo edino sredstvo, ki more rešiti Španijo končnega propada. Druga pa je religiozni čut, ki je v narodnem gibanju videl edino silo, ki more onesposobiti božje sovražnike in zagotoviti ohranitev vere in bogočastja.

4. Za enkrat ni za Španijo drugega upanja, da se zopet doseže pravica in mir, razen če zmaga narodno gibanje.

GROZODEJSTVA RDEČIH

V naslednjem delu govori pismo o umorih, ropih in požigih, ki se množe radi barbarstva rdečih zločincev. S tem daje najlepše potrdilo pisanju vsega zvestega katoliškega časopisja o grozotah v rdeči Španiji.

Sicer se danes ne da določiti dokončne natančne številke vendar pravi pismo, da so rdeči porušili ali popolnoma oplenili skoraj 20.000 cerkva. Le svetnih duhovnikov je bilo umorjenih okoli 6000, t. j. povprečno 40%, če upoštevamo vse opustošene škofije skupaj. V nekaterih posameznih krajih pa je bilo umorjenih celo 80% vseh duhovnikov. Pregarjali so jih kakor pse, zasledovali po hribih, iskali po vseh skrivališčih, ubijali brez sodne obravnave, največkrat kar na mestu z edinim razlogom: ker so bili duhovniki.

Kar se tiče civilnih prebivalcev, se računa vsega skupaj, da jih je bilo umorjenih več kot 300.000 samo radi svojega političnega in zlasti verskega mišljenja. Številnim od njih so odrezali ude in jih strašno pohabili. Mnogim so izdrli oči, odrezali jezik, druge so razsekali od nog do glave, zopet druge sežgali,

žive pokopali ali ubili s sekro. Škofje pripominjajo, da drugih podrobnosti ne morejo omenjati radi sramežljivosti in iz krščanske ljubezni.

Rdeči so razen tega onečaščali grobnice in pokopališča, skrunili grobove, zasramovali ostanke pobožnih in zgodovinsko pomembnih mož. Komunistično barbarstvo se je pokazalo v vsej svoji gnusobi pri divjem uničevanju spomenikov in umetnin neprecenljive vrednosti. Iz sovraštva do Kristusa so ubijali talce in ujetnike in se posluževali najbolj nečloveških represalij.

LAZI PROTI CERKVI

Zadnji del važnega cerkvenega dokumenta se bavi z nekaterimi očitki, ki jih mečejo v tujini na Cerkev v Španiji. Najprej zavrže škofje smešni očitki, da so duhovniki iz cerkva delali trdnjave proti ljudstvu. Nato odgovarjajo na druga vprašanja, ki se večkrat slišijo v inozemstvu.

Najprej o bogastvu Cerkve.

Cerkev je imela le neznatno premoženje, ki ni zadoščalo niti za četrtino njenih potreb. Ni res, da bi duhovniki pripadali višjim krogom in da ne bi imeli nič stika z ljudstvom. L. 1935 je bilo od 7401 bogoslovca le šest plemiškega rodu in 115 takih, ki so imeli premoženja nad 10.000 peset. 7280 pa jih je bilo revnih ali skoraj revnih.

Pismo tudi zavrača trditev, da ljudstvo ni dajalo krščevati otrok radi težkih taks za ta zakrament. Na 10.000 otrok je prišel nekrščen komaj eden. Pristojbine so bile prav skromne, za revne ljudi pa jih sploh ni bilo.

Ob sklepu pisma zagotavljajo škofje, da se vojna ni začela zato, da se utemelji avtokratski režim na ruševinah ponižanega naroda, marveč zato, da bi se narodni duh poživil s krščansko silo in svobodo starih časov.

Protikomunistični tedni angleške KA

V nadškofiji Liverpool na Angleškem so obsežni industrijski predeli, kjer vrše komunisti veliko propagando. Liverpoolska nadškofijska Katoliška akcija je organizirala velikopotezno ofenzivo proti prodiranju komunističnih idej med narod.

Skozi tri tedne so se po vseh župnijah vršila velika javna zborovanja. Nadškof Richard Downey je odredil posebno okrožnico, da morajo pridige skozi vse tri nedelje po vrsti obravnavati socialne dolžnosti kato-

ličanov in govoriti o boju zoper komunizem po zadnji okrožnici svetega očeta. Izvlečke iz okrožnice »Divini Redemptoris« na letakih so z dobro organizirano propagando razširili v desetstisočih po hišah. Da so se zborovanja vršila strogo po načrtu in smotno, je skrbel poseben delavski odbor. Ves čas je bilo na razpolago štirideset govornikov, ki so bili za svojo nalogo posebej izšolani. Javne oblasti so akcijo podpirale, tako da so mogli govoriti tudi v javnih poslopih in v šolah.

Žasizem rešuje francoskega kmeta

Kakšen pomen imajo prave organizatorne metode pri vzgoji mladine, nas uči francoski žasizem.

Žasizem JAC — Jeunesse Agricole Catholique — katoliška kmečka mladina je za kmečko mladino isto, kar žosizem za delavstvo.

To gibanje je nastopilo v času, ko so francoskemu kmečkemu stanu grozile velike nevarnosti.

Propadanje dežele

Kmečki stan dolgo ni našel pravega razumevanja med katoliškimi voditelji, ki se zanj niso mnogo zmenili. Posledica je bila, da je v nekaterih pokrajinah vera popolnoma propadla.

Tudi socialno je kmet v dobi tehnike zaostal za drugimi stanovi vsaj za petdeset let. Beda se je začela zajedati v podeželje in kmet je izgubljal vero v stare ideale. Mladina se je dežele naveličala in jo zapuščala. Zemlja je bila vedno bolj zanemarjena. Kolikor je kmečkih delavcev ostalo doma, so opravljali kmečka dela brez veselja in samo po sili. To je v veliki meri zakrivila ljudska šola. Šola je bila urejena po meščanskem vzorcu, tako da je prezirala vse kmečke potrebe. Otroci so v šoli dobivali in še dobivajo vtis, da je kmetovanje nekaj nižjega.

Enako tudi kmečke stanovske organizacije niso razumele in mnoge še danes ne razumejo svoje naloge. Če bi šlo tako naprej in ne bi nihče posegel vmes, bi Francija gotovo trpela veliko škodo, ker bi propadel njen steber, zdravi kmečki stan.

JAC nastopi

Zadnje čase pa so se razmere vidno zboljšale. Francosko katoliško kmečko ljudstvo je dobilo svojo novo stanovsko organizacijo — žasiste. Z žasizmom se je začel prepod kmečkega stanu. Žasizem je nastal po vzorcu žosizma, skupno z njim vrši tudi svojo nalogo v kmeč-

kem okolju. Mladi apostoli, ki jih je žasistovski gibanje vzgojilo, rešujejo francoski kmečki stan. Med svojimi tovariši širijo ljubezen do grude in dela na polju. Po njihovem prizadevanju se zopet utrjuje vera in dviga morala.

Mladi žasisti so vzgojeni tako, da so dosledni in prepričani o svoji veri, da se zavedajo važnosti svojega stanu in svojih socialnih dolžnosti. Dobro vedo, da morajo katoliški kmečki fantje med svojimi tovariši nekaj pomeniti, če hočejo preusmeriti vse javno mišljenje kmečkega okolja. In prav ta preusmeritev je naloga žasistov.

Naloge žasistov

Jasno je, da je od materialnega blagostanja v veliki meri odvisno versko in moralno življenje. Zato stremi žasizem po zboljšanju življenjskih pogojev francoskega kmeta, da mu s tem omogoči boljše in lepše življenje. Toda z materialnim blagostanjem še ni dano vse, kar je potrebno. Žasisti vedo, da je kmetu potrebna verska in pravna obnova. Krščanstvo je tista pot, po kateri bo kmečki stan dosegel svoj prepod.

Za to nalogo nudi organizacija svojim članom pouk in vzgojo s predavanji, sestanki, tečaji, študijskimi dnevi in časopisi. Uvedla je tudi pouk z dopisovanjem in s podobnimi sredstvi.

Delitev organizacije

Seveda ni organizirana v žasistovski organizaciji vsa mladina skupaj, brez razlike starosti.

V glavnem je organizacija razdeljena na tri velike skupine, ki bi jih lahko označili kot seme, cvet in sad.

Seme je »prežasizem«. On pripravlja podeželsko šolsko mladino na žasistovske naloge. Cvet je prava žasistovska organizacija, sad pa katoliško kmečko starejšinstvo, ki ga tvori odraslo kmečko ljudstvo.

Mavrica

Zadnjič smo poročali po »Amerikanskem Slovincu« o ponarejeni Gregorčičevi pesmi v »Mladinskem Listu«.

Ugotovilo se je, da je »Mladinski List« ta produkt samo ponatisnil po ljubljanskem »Jutru«.

Vendar se s tem njegova krivda prav nič ne zmanjša. V »Amerikanskem Slovincu« 11. septembra mu izprašuje vest p. Ambrožič, kako da je vendar mogel prepisovati pesem, ne da bi opazil potvorbo. »Mladinski List« se je izgovarjal, da

»nihče razen specialistov ne more nositi v glavi vseh verzov tega ali onega pesnika«. P. Ambrožič pa ne odneha: »Moram res biti imeniten specialist!... Tu se vam pa ljudje postavljajo kot uredniki take »revije« kot je »Mladinski List«, pa po lastni izjavi v istem listu niso imeli najmanjše slutnje, da je to popravljen Gregorčičeva pesem! To so vam uredniki!«

Rezultat je torej ta, da se je »Mladinskemu Listu« pridružilo še ljubljansko »Jutro«.

JUNAKI BREZ ODLIKOVANJ

Dr. med. F. Koller, profesor na univerzi Tungči v Vusungu pri Sangaju, je obiskal Novo Gvinejo, kjer je prišel v stik tudi z misijonarji. Ko se je vrnil, je dal naslednjo izjavo: »Zame, ki sem po svojem večjem delu dvomljivec, je bilo to srečanje z misijonstvom in misijonarji veliko doživetje. Na tem polju sem ozdravljen vsakega dvoma. Misijonarji so skoraj brez izjeme vsi junaki brez odlikovanj, znanstveniki brez slave, največji težaki brez plače. Pri teh možeh ima drugače tako obrabljena beseda idealizem še svoj čisti zlati zvok.«

TISKOVNA AKCIJA NA FILIPINIH

V deželi zadnjega svetovnega evharističnega kongresa je akcija katoličtanov v dveh letih prinesla veliko spremembo. V času od 30. X. 1935 do 1. II. 1937 je številno plačujočih naročnikov na publikacije Katoliške akcije poskočilo od 953 na 13.792. V istem času je začelo na novo izhajati pet časopisov Katoliške akcije v španščini, angleščini in treh glavnih domačih narečjih. Filipini imajo sedaj vsega skupaj 43 katoliških listov in časopisov.

POVEČANJE MILANSKE UNIVERZE

Milanski nadškof kardinal Schuster je o priliki jesenskega tečaja za katoliško inteligenco, ki ga je priredila univerza Presvetega Srca, blagoslovil temeljni kamen za novo krilo univerzne zgradbe. Novo krilo, ki bo konec tega leta dokončano, bo imelo dve dvorani s 500 in 400 sedeži. V njem bodo nameščeni tudi laboratoriji in znanstvene zbirke.

GENERAL — KANDIDAT ZA SVETNIKA

V Rimu so začeli kanonizacijski proces za francoskega generala De Sonisa, enega izmed junakov v boju l. 1870-71. General De Sonis je po francoskem porazu pri Loignyju rešil francosko vojsko pred popolnim uničenjem. Ko so l. 1928 izkopali njegove ostanke, so jih po 42 letih pokoja našli popolnoma nestrohnjene.

PLAČAN DOPUST V RDEČI SPANJI

Delavci pod rdečo špansko vlado so zahtevali plačan dopust. Ker je gibanje zavzelo prevelik obseg, je rdeča vlada po svojem glasilu »Vanguardii« proglasila zahteve po plačanem dopustu za reakcionarne. Te zahteve so po mnenju tega glasila za prave komuniste nespodobne in pohujšljive.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale (Jože Godina).